

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност
на ас. д-р Велислава Николаева Костова,
представени за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „доцент”
в професионално направление "Администрация и управление”,
(Основи на мениджмънта. Стратегически мениджмънт)

обявен в ДВ бр. 85 от 06 ноември 2012 г. за нуждите на ВСУ „Черноризец Храбър”

Разработил: доц. д-р Мария Димитрова Великова, ВСУ „Черноризец Храбър”, катедра
„Администрация и управление”

Настоящото становище е изготвено въз основа на документи, постъпили по конкурс, обявен от ВСУ „Черноризец Храбър” (ДВ бр. 85 от 06 ноември, 2012 г.) и на интернет-страницата на университета за нуждите на катедра „Администрация и управление” към Факултет „Международна икономика и администрация”.

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПОЛУЧЕНИТЕ МАТЕРИАЛИ

За участие в обявения конкурс е подал документи *единствен* кандидат: ас. д-р *Велислава Николаева Костова* от Варненски свободен университет „Черноризец Храбър”.

Представените по конкурса *документи* (дипломи, свидетелства, сертификати, научни публикации и справки, свързани с участието в процедурата) *съответстват* на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция №6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър”. Процедурата по конкурса е *коректно спазена*.

Кандидатът за доцент е представил списък от общо 29 заглавия, в т.ч. 1 самостоятелна монография, 1 глава от монографичен цикъл, 1 студия, 7 учебници и учебни помагала (три от които в съавторство), 1 статии, 8 доклади представени на научни конференции (5 от които в съавторство). Участието на кандидата във всички публикации в съавторство е ясно разграничено.

От приложената в документите на кандидата *справка за цитиране* на публикациите от други автори се вижда, че са цитирани 8 публикации в 11 научни труда. Намирам отражението на научните публикации на кандидата в нашата литература за *достатъчно* и съм уверена, че то непрекъснато ще нараства.

II. ДАННИ ЗА КАНДИДА

Велислава Николаева *постъпва на работа* във ВСУ „Черноризец Храбър” през 2001 г. като хоноруван асистент. От 2004 г., *и понастоящем*, е *редовен асистент* в катедра „Администрация и управление”.

Кандидатът притежава *бакалавърска степен* по специалност „Маркетинг и мениджмънт” (1998 г.), *магистърска степен* по Стопанско управление (1999 г.), получени в Икономически университет – Варна, както и *образователна и научна степен „доктор”* по научна специалност „Организация и управление на производството” (2012 г.), присъдена от ВСУ „Черноризец Храбър”) въз основа на защитена дисертация на тема „Оценка на иновационната дейност на малки и средни индустриални предприятия”. Кандидатът има *допълнителна про-*

фесионална квалификация за учител (педагогическа правоспособност) и за икономист-счетоводител.

Велислава Николаева има *педагогически опит*, придобит, в качеството ѝ на учител по икономически дисциплини в ПГИ „Д-р Иван Богоров” (1999 - 2000 г.), в Частна търговска гимназия – Варна (2000-2004 г.), където е заемала и поста зам.-директор (2003-2004 г.), както и като преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър” (2001 и понастоящем).

III. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА НАУЧНАТА ПРОДУКЦИЯ НА КАНДИДАТА

Научната продукция на кандидата *отговаря на изискванията за академични публикации*, които *съответстват на научната специалност и тематичната област* на обявения конкурс. Научните интереси на автора са *фокусирани* и отразяват *теоретични и приложни аспекти* в следните направления: стратегическо управление на бизнес организациите (трудове №№: I-1; II-1; II-2; II-5; II-7 от списъка с научните публикации); иновации, инвестиции и тяхната оценка (трудове №№: I-2; II-3; II-6; II-8; II-10; II-11; III-1 от списъка с научните публикации); управление и конкурентоспособност на туристическото предприятие (трудове №№: I-3; II-4; II-9; III-2; III-3 от списъка с научните публикации); усъвършенстване на инструментариума за обучение и разработване на стандарти за качество на преподаване в различни образователни структури (трудове №№: III-4; III-5; III-6; III-7; III-8 от списъка с научните публикации).

Трудовете на кандидата в *първото направление* са насочени към търсене на *теоретични обосновки и практически решения на конкретни проблеми*, отнасящи се до: създаване на условия за *стратегически избор*, които са релевантни на особеностите на българските предприятия в новите икономически и социални реалности; *възможностите за определяне и измерване на стратегическата ориентация* на бизнес организациите, *приложимостта* на набор от *съвременни инструменти* за стратегически анализ и вземането на управленски решения в контекста на изграждане на цялостна концепция за стратегическо управление на бизнес организациите.

В научните публикации от *второто направление* е обоснована *необходимостта* от използването на *интегриран подход* за оценка на *иновационни и инвестиционни* проекти, който съчетава в себе си традиционните методи за избор и този на реалните опции. Систематизирани са и са анализирани основни подходи за оценка на реалните опции, които са приложими в бизнес организациите в България. *Определени са границите за приложение на реалните опции в стратегическото управление* на бизнес организациите.

Интересите на кандидата, отразени в публикации от *третото направление*, са насочени към: *установяване на връзки и структуриране на модел на взаимодействие* между *туристическите и несвързаните с туризма предприятия*, както и към необходимостта от *интеграция* на секторите и подсекторите в отрасъл туризъм с предприятията от граничните за него отрасли с оглед създаване на *конкурентоспособен туристически продукт*. Изследователските *предизвикателства* пред автора са свързани с аргументиране на тезата за *перспективите пред развитието на специализирани видове туризъм*, като една *недостатъчно* добре разработена *пазарна ниша*, подкрепена от по-големите възможности за прилагане на иновации, отколкото в масовите видове туризъм.

В четвъртото направление на изследователска дейност са идентифицирани задълбочаващите се *релации между наука и бизнес*, съответно *обучение и практика*, и прогресиращата *интелектуализация на бизнеса*. Очертани са предизвикателствата пред висшето образование, което следва да подготвя кадри със знания адекватни на пазарните реалности. Направени са *предложения за усъвършенстване обучението* на студентите чрез установяването на влияещите фактори върху качеството на образователния процес и идентифицирането на *работещ механизъм*, с който да се отстранят констатираните проблеми.

Анализът на тематичните линии в цялостната научна продукция на кандидата дава *точна представа* за неговите научни интереси и *авторското му участие*, като *не остава място за съмнения или неправилна интерпретация*.

IV. ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА УЧЕБНО-ПЕДАГОГИЧЕСКАТА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТА

Кандидатът има *достатъчна педагогическа натовареност* по учебните планове на ВСУ (921 часа аудиторна заетост, приведени в упражнения, за учебната 2012-2013 г.). *Научната специалност и тематичната област* на конкурса *съответства* на лекционните курсове и *семинарните упражнения* които води кандидатът, а именно: Въведение в мениджмънта; Стратегическо управление; Управление на хотелиерството.

Всички *лекционните курсове са осигурени с учебници и учебни пособия* (трудове № IV 1-7 от списъка с публикациите). *Актуалността и значимостта* на включените в учебниците и учебните пособия теми и *практически упражнения* е *безспорна*. С тях в студентите се *формират* нагласи за преосмисляне на целите, *мобилизиране* на личния потенциал, *планиране* поведението и *предприемане* на адекватни действия за постигане на компетентности, *релевантни* на бъдещите им задачи и функции.

Високо оценявам разработените от кандидата *презентационни материали, примерни задачи и тестове за самоподготовка и др.*, публикувани в платформата за дистанционно обучение и във „Виртуално обучение”, библиотека на ВСУ.

В рамките на *извънаудиторната заетост* са осигурени занимания в практическа среда, напр. *организирано се теренно проучване*, *извън университета*, по предварително поставени *практически задачи*, във връзка с което, студентите *изготвят* и *представят* доклади за резултатите от *извършените наблюдения*.

Кандидатът *организира* и *ръководи* учебни *стажове* и *практики* на студенти, има опит и в *осъществяване* на научно ръководство на дипломанти от ОКС „бакалавър”.

Ас. д-р Велислава Николаева има *принос* в *административните и организационните дейности* на катедра „Администрация и управление” към факултет „Международна икономика и администрация”. Особени са *заслугите* ѝ в *осъществяването на контакти* на катедрата и университета с *други образователни институции*, в резултат на което са *склучени споразумения за сътрудничество* и се *осъществява* съвместна образователна и научноизследователска дейност. Активно и резултатно участва в ежегодните кандидат-студентски кампании. Включва се в разработването на материали за заседанията на катедра „Администрация и управление”, както и в актуализиране на учебната документация.

V. НАУЧНИ И НАУЧНО-ПРИЛОЖНИ ПРИНОСИ НА КАНДИДАТА

Приемам формулираните от кандидата научни, научно-приложни и практико-приложни *приноси*, които, заедно с други *резултати с приносен характер*, могат да се обобщят както следва:

- 1) Систематизирани са основни елементи на стратегическата ориентация на бизнес-организациите. Предложени са адаптирани от автора алтернативни подходи и модели за определяне на стратегическата ориентация на бизнес организациите. Структуриран е концептуален модел в три модула за избор на стратегия на бизнес организациите (трудове №№: I-1; II-1 от списъка с научните публикации).
- 2) Изведени са спецификите на управленските решения при определяне на стратегическата ориентация на бизнес организациите, както и подходящите инструменти, с които да се подпомогне тяхната аргументация и избор (трудове №№: I-1 и II-1; от списъка с научните публикации).
- 3) Доказана е целесъобразността от приложение на опционния подход като алтернативен инструмент за оценка на стратегически капиталовложения. Формулирани са ограничителни условия, които препятстват масовото използване на опционния подход в бизнес организациите. Определени са границите за приложение на реалните опции в стратегическото управление на бизнес организациите (трудове №№: I-2; II-3 от списъка с научните публикации).
- 4) Идентифицирани са ключови фактори за успех на малките и средните предприятия в контекста на интеграционните и глобализационните процеси. Доказана е водещата роля на иновациите при формирането на дългосрочни конкурентни предимства. Конкретизирани са основни групи критерии за оценка на иновационната дейност. Предложени са мерки за насърчаване на иновационната активност и за подобряване на иновационната дейност на бизнес организациите (трудове №№: I-3; II-6; II-8 и II-10 от списъка с научните публикации).
- 5) Проучени са характера и спецификите на взаимодействието между различните предприятия, участващи при създаването на туристическия пазар, като са посочени основните области на взаимодействие между тях. Обоснована е необходимостта те да се разглеждат като интегрирана система. Конкретизиран е управленски инструментариум за приложение на методите и подходите на стратегическия мениджмънт при разработването на политики за повишаване на конкурентоспособността на малките и средните туристически предприятия (трудове №№: I-3; II-4; II-9; III-2; III-3 от списъка с научните публикации).
- 6) Показана е възможността и целесъобразността от използването на казусния подход в обучението по базови учебни дисциплини, в областта на мениджмънта и стратегическото управление, вкл. на управлението на индустриалния и туристическия бизнес (трудове №№ III-4; III-5, IV-2; IV-3; IV-5 и IV-7 от списъка с научните публикации).

Приносите имат характер на *обогавяване* на *съществуващата теория и методология* – систематизиране на знания, формулиране на оценки, изводи и препоръки отнасящи се до изследваната научна област.

VI. БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

Препоръчвам на кандидата в бъдещата си научна и публикационна дейност:

- Да *засили участието* си в национални и международни *проекти и програми* в качеството си на експерт по проблемите на стратегическия мениджмънт.
- Да *засили публикационната си активност* в *международното* изследователско пространство.
- Да *насочи вниманието* си към изследване на *възможностите за трансфер и адаптиране* на идентифицираните управленски *механизми и инструменти* за определяне на *стратегическата ориентация* на *бизнес организациите* – в *организациите от публичния сектор*.

VII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основание посочените факти от становището приемам, че *представените за оценка трудове* на кандидата *съответстват на темата на обявения конкурс* за доцент в професионално направление "Администрация и управление" (Основи на мениджмънта. Стратегически мениджмънт) за потребностите на Факултет „Международна икономика и администрация“ при ВСУ „Черноризец Храбър“.

Считам, че кандидатът. ас. д-р Велислава Николаева Костова, преподавател във ВСУ „Черноризец Храбър“, *притежава* необходимата квалификация, трудова и професионална компетентност, лични качества и отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Инструкция № 6 към Наредба №3 за академичния състав на ВСУ „Черноризец Храбър“ *за успешна работа като доцент по посочената специалност*.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, давам своята *положителна* оценка и *препоръчам* на Научното жури да предложи на Научния съвет при ВСУ „Черноризец Храбър“ да избере д-р Велислава Николаева Костова да заеме академичната длъжност „доцент“ в професионално направление „Администрация и управление“.

12. 02. 2013 г.

Изготвил становището: .....

(доц. д-р Мария Великова)